

Sygn. akt VU 75/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

o emeryturę

na skutek odwołania B. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

z dnia 31 grudnia 2012 r. sygn.(...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje B. K. prawo do emerytury poczynając od dnia (...)

Sygn. akt VU 75/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 grudnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. odmówił B. K. prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawca nie rozwiązał stosunku pracy i nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Od decyzji powyższej B. K. odwołał się w dniu 9 stycznia 2013 roku. Wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych.

Na rozprawie w dniu 14 marca 2013 roku wnioskodawca sprecyzował, że domaga się zaliczenie do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 9 lutego 1980 roku do 30 kwietnia 1986 roku w (...) Fabryce (...) w G. na stanowiskach lakiernika i spawacza.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

B. K., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 13 grudnia 2012 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat. Niekwestionowany przez ZUS staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi łącznie 12 lat, 5 miesięcy i 20 dni. Jest to okres zatrudnienia od 2 czerwca 1986 roku do 31 grudnia 1998 roku w (...) Spółce z o.o. w C. (z wyłączeniem okresów

nieskładkowych). Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień złożenia wniosku o emeryturę nie miał rozwiązanego stosunku pracy i do chwili obecnej jest zatrudniony w (...) Spółce z o.o. w C..

(okoliczności niesporne)

W okresie od 9 lutego 1980 roku do 30 kwietnia 1986 roku B. K. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Fabryce (...) w G.. W świadectwie pracy wystawionym wnioskodawcy pracodawca podał, że był on zatrudniony na stanowiskach montera maszyn i urządzeń rolniczych, malarza konstrukcji metalowych i blaszanych oraz spawacza elektrycznego.

(dowód: świadectwo pracy k. 21 w aktach ZUS)

W ww. zakładzie pracy wnioskodawca pracował w okresie od 9 lutego 1980 roku do 19 lutego 1980 roku na stanowisku montera maszyn i urządzeń rolniczych, od 20 lutego 1980 roku do 23 lipca 1985 roku jako malarz, a w okresie od 24 lipca 1985 roku do 30 kwietnia 1986 roku jako spawacz elektryczny.

(dowód: angaże w aktach osobowych wnioskodawcy, zeznania świadków J. O. i S. T. k. 19, zeznania wnioskodawcy k. 59 w zw. z k. 10 w aktach sprawy)

Jako malarz wnioskodawca pracował w malarni, w której malował elementy maszyn rolniczych (np. bron i pługów). Malarnia było to pomieszczenie o długości około 50 metrów, na początku i na końcu, którego były baseny zawierające około 13 ton farby. Malowanie elementów polegało na ich zanurzeniu w zbiornikach z farbą i lakierami, wyciągnięciu ich i odkładaniu na pochylnię. Wnioskodawca nie malował pędzlem ani pistoletem, ale przez ich zanurzenie ręczne. Farbami i lakierami, których używał wnioskodawca, były głównie minia i nitro oraz lakiery poliwinylowe. Innych prac w okresie od 20 lutego 1980 roku do 23 lipca 1985 roku wnioskodawca nie wykonywał.

(dowód: zeznania świadków J. O. i S. T. k. 19, zeznania wnioskodawcy k. 59 w zw. z k. 10 w aktach sprawy)

System lakierowania wyrobów stalowych w Fabryce (...) w G. był systemem nie zhermetyzowanym, tzn., że pracownik wykonujący lakierowanie działał w środowisku par lakierów, nie będąc od tego stanowiska w jakikolwiek sposób izolowany.

(dowód: opinia biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy W. Z. k. 26-43 w aktach sprawy)

Jako spawacz wnioskodawca spawał eklektycznie spągnice i stropnice do obudów górniczych w spawalni. Innych prac wnioskodawca nie wykonywał.

(dowód: opinia biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy W. Z. k. 26-43, zeznania świadków J. O. i S. T. k. 19, zeznania wnioskodawcy k. 59 w zw. z k. 10 w aktach sprawy)

Prace wykonywane przez wnioskodawcę w od 9 lutego 1980 roku do 19 lutego 1980 roku na stanowisku montera maszyn i urządzeń rolniczych nie były pracami w warunkach szczególnych.

Prace wykonywane przez wnioskodawcę w okresie od 20 lutego 1980 roku do 23 lipca 1985 roku, polegające na pokrywaniu powierzchni metalowej maszyn warstwą ochronną minii, warstwą lakierów nitro oraz warstwą ochronną lakierów poliwinylowych, przez ręczne zanurzenie tych elementów w zbiorniku wypełnionymi tymi farbami lakierami były pracami w warunkach szczególnych wymienionymi w wykazie A dział III, poz. 72 (malowanie minią) oraz w dziale XIV poz. 17 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (lakierowanie ręczne lub natryskowe – nie zhermetyzowane).

Prace wykonywane przez wnioskodawcę w okresie od 24 lipca 1985 roku do 30 kwietnia 1986 roku, na stanowisku spawacza elastycznego są pracami w warunkach szczególnych wymienionymi w wykazie A dziale XIV poz. 11 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (spawanie elektryczne).

(dowód: opinia biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy W. Z. k. 26-43 w aktach sprawy)

(...) Fabryka (...) w G.. nie wystawiła wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

(okoliczności niesporne)

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 20 lutego 1980 roku do 30 kwietnia 1986 roku, łącznie z okresami niekwestionowanymi przez organ rentowy, staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach wynosi łącznie więcej niż 15 lat.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku

o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2). Od dnia 1 stycznia 2013 roku dla nabycia prawa do emerytury wcześniejszej nie jest już natomiast wymagane wcześniejsze rozwiązanie stosunku pracy.

Żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.). Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet

1 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, w dniu 24 maja 2011 roku, ukończył 60 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Dodać należy, iż do prawda wnioskodawca w dacie złożenia wniosku o emeryturę nie miał rozwiązanego stosunku pracy, jednakże po nowelizacji art. 184 ustawy o emeryturach o rentach z FUS, od dnia 1 stycznia 2013 roku nie jest już wymagane, co wskazywano na wstępie rozważań, uprzednie rozwiązanie stosunku pracy.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie od 9 lutego 1980 roku do 30 kwietnia 1986 roku B. K. w (...) Fabryce (...) w G. Sąd oparł się na zeznaniach świadków J. O. i S. T. oraz zeznaniach samego wnioskodawcy.

Z zeznań powyższych wynika, jakie konkretnie prace wnioskodawca wykonywał w ww. okresie. Z zeznań tych wynika, że od 20 lutego 1980 roku do 23 lipca 1985 roku wnioskodawca pracował jako malarz w malarni, w której malował elementy maszyn rolniczych (np. bron i pługów). Malowanie elementów polegało na ich zanurzeniu w zbiornikach z farbą i lakierami, wyciąganiu ich i odkładaniu na pochylnię. Wnioskodawca nie malował pędzlem ani pistoletem, ale przez ich zanurzenie ręczne. Farbami i lakierami, których używał wnioskodawca, były głównie minia i nitro oraz lakiery poliwinylowe. Innych prac wnioskodawca nie wykonywał. W okresie od 24 lipca 1985 roku do 30 kwietnia 1986 roku wnioskodawca pracował natomiast jako spawacz i spawał eklektycznie spągnice i stropnice do obudów górniczych w spawalni.

W zeznaniach tych nie ma sprzeczności, są one logiczne i spójne i korespondują z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w szczególności z wystawionym wnioskodawcy świadectwie pracy, a także angażami znajdującymi się w aktach osobowych wnioskodawcy. Organ rentowy nie przedstawił w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności złożonych zeznań.

Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy jedynie w zakresie, w jakim twierdził on, że również w okresie od 9 lutego 1980 roku do 19 lutego 1980 roku pracował także na stanowisku malarza, albowiem z dokumentów zawartych w aktach osobowych wynika, że pracował wówczas jako monter maszyn i urządzeń rolniczych i dopiero z dniem 20 lutego 1980 roku został przeniesiony do wydziału malarni.

W celu ustalenia natomiast, czy wnioskodawca wykonywał w okresie od 9 lutego 1980 roku do 30 kwietnia 1986 roku prace w warunkach szczególnych Sąd dopuścił dodatkowo dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy W. Z.. Biegły ten stwierdził jednoznacznie, iż prace wykonywane przez wnioskodawcę w okresie: od 20 lutego

1980 roku do 23 lipca 1985 roku, polegające na pokrywaniu powierzchni metalowej maszyn warstwą ochronną minii, warstwą lakierów nitro oraz warstwą ochronną lakierów poliwinylowych, przez ręczne zanurzanie tych elementów w zbiorniku wypełnionymi tymi farbami lakierami były pracami w warunkach szczególnych wymienionymi w wykazie A dział III, poz. 72 (malowanie minią) oraz w dziale XIV poz. 17 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (lakierowanie ręczne lub natryskowe – nie zhermetyzowane), a prace wykonywane w okresie od 24 lipca 1985 roku do 30 kwietnia 1986 roku, na stanowisku spawacza elastycznego są pracami w warunkach szczególnych wymienionymi w wykazie A dziale XIV poz. 11 (spawanie elektryczne). W ocenie biegłego nie ma natomiast podstaw do uznania, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych także w od 9 lutego 1980 roku do 19 lutego 1980 roku na stanowisku monterza maszyn i urządzeń rolniczych.

Opinia biegłego nie została w żaden sposób zakwestionowana przez ZUS w toku postępowania. Podkreślenia wymaga, iż ZUS nie wnioskował o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego, czy też powołanie kolejnego biegłego celem ustalenia spornych okoliczności. Zgodnie zaś z obowiązującą w procesie cywilnym zasadą kontrydiktoryjności, to strona winna się wykazać niezbędną aktywnością i wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady w opinii biegłego, które dyskwalifikowałyby opinię, bądź ewentualnie uzasadniają powołanie dodatkowych opinii (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2011 roku, II UK 160/10, LEX nr 786386).

W świetle powyższego zasadne było przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał w okresie od 20 lutego 1980 roku do 30 kwietnia 1986 roku zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych.

W związku z tym, że wykazany przez wnioskodawcę okres pracy w warunkach szczególnych wynosi więcej niż 15 lat, stwierdzić należało, iż spełnia on wszystkie wymagane prawem warunki do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. Prawo do emerytury zostało przyznane od dnia 1 stycznia 2013 roku, tj. od daty nowelizacji art. 184 ww. ustawy.